

เปลือกผลไม้

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ปฏิบัติอย่างไร ว่าห้ามมีความอยาก ถ้ามีความอยากจะเป็นกิเลส ถ้ามีความอยากแล้วมันทำไปไม่ได้ ท่านก็เปรียบว่า ถ้าผลไม้ไม่มีเปลือกผลไม้เลยนี้ ผลไม้มันก็เอาไปไม่ได้ ผลไม้เห็นไหม เวลามันเกิดขึ้นมาถ้ามันไม่มีเปลือก มันก็เป็นไปไม่ได้ที่มันจะเจริญงอกงามขึ้นมา มันต้องมีเปลือกของมัน ไอ้ความอยากของเรามันความอยากในเหตุไง ถ้าความอยากในเหตุนะมันเป็นอยากได้ ถ้าอยากในเหตุ แต่ถ้าอยากในผล มันอยากไม่ได้

แล้วความอยากนี้มันเปรียบเหมือนกับเปลือกผลไม้ที่เราไม่ต้องการ สิ่งที่เราไม่ต้องการเราต้องการเนื้อผลไม้ เราต้องการเนื้อสิ่งที่กินได้ แต่เปลือกนั้นก็มิประโยชน์ขึ้นมาเหมือนกัน แต่ถ้าเราไม่มีความคิดอย่างนี้ เราจะบอกว่า เปลือกผลไม้ไม่มีประโยชน์ แล้วเราจะไม่ต้องการเลย แต่ไม่ต้องการมันก็เจริญงอกงามขึ้นมาไม่ได้ เห็นไหม นี่ท่านตอบปัญหาว่า เหมือนเปลือก ไม่ต้องการเปลือก มะพร้าวนี้ทั้งลูกเลย เวลาเอาไปนี่ เอาเปลือกไปด้วยทำไม ทำไมไม่เอาแต่เนื้อไป เอาเปลือกมะพร้าวไปด้วยทำไม

เปลือกมะพร้าวมันจำเป็น ยังไม่ถึงเวลาที่มันทิ้งไม่ได้ แต่ถ้าถึงเวลาที่แล้วมันจะทิ้ง เวลาทิ้งมันทิ้งหมดเลย แล้วมันจะได้เนื้อของมะพร้าว อันนั้นประโยชน์ เห็นไหม ประโยชน์มันเกิดขึ้นจากตรงนั้น ประโยชน์มันเกิดขึ้นจากว่า เราใช้ความเห็นเราเป็น ถ้าเราใช้ความเห็น เราประคองความเห็นเราไม่ถูกต้อง เริ่มต้นนะเราก็มัวเราทำด้วยความอยาก ถ้าทำด้วยความอยาก พยายามไม่ยอมทำ ไม่ยอมทำมันก็ทำไม่ได้ หรือทำด้วยความทำไปแต่ไม่อยาก ไม่ต้องการผล

เรื่องของจิตมันเป็นสิ่งมหัศจรรย์นะ ถ้าเราปฏิเสธสิ่งใดแล้วสิ่งนั้นจะไม่เกิดขึ้น เหมือนกัน เราเคยปฏิบัติมา เวลาที่ว่าคิดในนิมิตนี้ ถ้านิมิตเกิดขึ้น สิ่งใดจะเกิดขึ้นนี้ แล้วมันจะทำให้เราคิด เรา

จะปฏิเสธตั้งแต่ก่อนนั่งเลยนะ เวลานั่งไปนิมิตไม่เอา ความเห็นอันนี้ไม่เอา แต่มันก็เกิดมีมาบ้าง แต่มีบ้างเราตั้งเจตนาไว้แล้ว เหมือนกับเราตั้งโปรแกรมไว้แล้ว เวลามันเกิดขึ้นมานี้ เราปฏิเสธได้ ๆ ๆ อันนี้เราปฏิเสธนี่เพราะเราตั้ง

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราบอกว่าถ้ามันมีความอยากอันนี้ ความอยากอันนี้เป็นกิเลส แล้วถ้าความอยากมันก็ไปปฏิเสธผล เวลาผลมันจะเกิดขึ้นนี้มันก็เป็นไปว่า มันจะปฏิเสธสิ่งนั้น อันนั้นส่วนหนึ่ง แต่ถ้าคนมีवासนามันก็เกิดขึ้นได้ แต่มันเกิดขึ้นได้มันต้องเกิดขึ้นแบบว่า มันเกิดขึ้นด้วยความลึกลับสงสัย เพราะเราว่าเราไม่ต้องการอยากผล เราทำไปสักแต่ว่าทำ ไม่ต้องการผลมันเลย แล้วมันเกิดผลขึ้นมาได้อย่างไร ผลมันเกิดขึ้นมานี้ ถ้าพูดถึงว่าคนมีอำนาจวาสนาคนมีบารมีขึ้นมา มันก็เป็นไปได้ มันเป็นไปได้เพราะมันเป็นไปตามสังขาร

แต่ถ้ามันเป็นไปไม่ได้นี้ เราเริ่มต้นปฏิบัตินี้มันเหมือนเด็กอ่อน ทำอะไรก็ทำไม่ถูก พอทำไม่ถูกแล้วมันก็ลึกลับสงสัย ความลึกลับสงสัยขึ้นมาแล้วมันก็ทำอะไรไม่ได้ประโยชน์ขึ้นมา ความไม่ได้ประโยชน์ตรงนั้นนะตอนเข้าปากทาง ตอนจะเข้าปากทางนี้เข้าไม่ได้ ถ้าเข้าไม่ได้มันก็ไม่เป็นผลไปเลย

นี่ความอยากอย่างนั้น ความอยากในความอยากที่ว่าเป็นเปลือกผลไม้ มันจะมีประโยชน์ขึ้นมาในเริ่มต้นรักษาสถานะของจิตใจขึ้นไป แต่ถ้าภาวนาเป็นขั้นตอนแรกแล้วมันจะเป็นภาวนาเป็นไป พอภาวนาเป็นไปแล้วนี้ มันจะรู้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ แล้วมันจะผิดพลาดไป ความผิดพลาดของใจ เห็นไหม นี่เรื่องของใจ เรื่องของสัจจะความจริงในหัวใจของเรา ในหัวใจของเราที่มันหมุนไปอย่างนั้นนะ มันหมุนไปเพราะความเห็นของเราผิด

ความเห็นผิดของเรา เห็นไหม ถ้าความเห็นของเราผิดนี้ มันถึงว่ามันจะเข้าปากทางได้อย่างไร ถ้าความเห็นผิด ถ้าความเห็นถูกขึ้นมา แต่ความเห็นผิดหรือจะความเห็นถูกก็แล้วแต่ มันก็แล้วแต่ว่าคนเราจะมีประสบการณ์ขนาดไหน ประสบการณ์ภายในไม่มี มันก็มีความเห็นผิดไปเหมือนกัน ความเห็นผิดอันนั้นมันก็ผิดไป แต่ถ้าความเห็นผิดแล้วเราปฏิเสธด้วย เราพยายามจะไป

งัดสิ่งนั้นออก ไม่ให้มันนะ มันเป็นไปไม่ได้ เพราะมันเป็นเรื่องของใจ มันเป็นเรื่องของกิเลสในหัวใจ

มันก็เหมือนกับกิเลสปกปิดใจไว้ เห็นไหม เปลือกผลไม้มันปกปิดผลไม้ไว้ เพื่อให้ผลไม้เจริญขึ้นมาแล้วจะได้ผลมันขึ้นมาเหมือนกัน กิเลสในหัวใจก็เหมือนกัน มันก็ปกปิดในหัวใจเหมือนกัน ไม่ยอมให้เราเข้าใจตามความเป็นจริง แล้วเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าไม่นั่ง ไม่ควบคุมมันนี้ มันทำอะไรมันก็สบายใจนะ ความสบายใจของเราทำเมื่อไหร่ก็ได้ ตั้งใจเมื่อไหร่ก็ได้

แต่ถ้าเราเริ่มต้น จะเริ่มเข้าไปควบคุมเขานี้ เขาจะคืนรนทันที ความคืนรนของเขา เห็นไหม แล้วเขาก็ปฏิเสธขึ้นมา จะทำให้เราพระรุขะรังงขึ้นไป มันยิ่งยุ่งยากขึ้นไป เพราะอะไร? เพราะว่าสิ่งนั้นมันต่อต้านอยู่แล้ว เริ่มต้นก็เริ่มต้นได้ยาก แล้วยังมีข้อแม้อีก ข้อแม้ว่าต้องไม่นั่นอย่างนั้น ต้องไม่นั่น ต้องอย่างนั้น ทั้ง ๆ ที่มันเกิดมีอยู่โดยธรรมชาติของมัน

มันเกิดมีโดยธรรมชาติของมันแล้วเราปฏิเสธขึ้นมา มันจะอย่างไรให้สิ่งนั้นมันไม่มี สิ่งนั้นมันไม่มีมันต้องเริ่มต้นต้องทำความสงบของใจเข้ามา ตามหลักของศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เราคิดขึ้นมา มันเป็นปัญญาที่ความเห็นผิดของเรา ถ้าปัญญาความเห็นถูก ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม มันต้องได้ธรรมะอันนั้นโดยธรรมชาติของมัน ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เห็นไหม

แต่เราปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม เพราะอะไร? เพราะกิเลสมันพาปฏิบัติด้วย กิเลสในหัวใจของเราพาปฏิบัติ คือความเห็นผิดของเรา ใจ ความเห็นผิดของเรา ความเห็นอย่างนั้น แล้วเราแก้ไขนี้ เราคิดว่า ถ้าความเห็นของเราแล้วนี้มันจะไม่ผิดพลาด มันจะเป็นความเห็นของเรา เพราะเราต้องรักตนเอง เราทำของเราตนเองขนาดไหน แล้วความเห็นผิดนี้มันก็อยู่ที่หยาบ กลาง ละเอียดด้วย

ถ้าความเห็นผิดอย่างหยาบ ๆ ขึ้นมานี้ เริ่มต้นมันจะทำไม่ได้เลย ความเห็นผิดอย่างกลางพอเริ่มเป็นสมาธิเข้ามา มันเริ่มล่งเลงสงสัย เริ่มจะพลิกแพลงอย่างไร ความเห็นผิดอย่างละเอียด

เวลาปัญญามันหมุนขึ้นไป มันว่าถึงนั้นสิ้นสุดกระบวนการแล้ว ถึงนั้นจะเป็นไปนี้ ความเห็นผิด จะมีตลอดไปจนกว่าจะสมุจเฉทปหาน ถ้าได้สมุจเฉทปหานขึ้นมา มันสมุจเฉทปหานความเห็นผิด แต่ไม่สมุจเฉทปหานความเห็นถูกต้อง ความเห็นถูกต้องจะมีในหัวใจไป

ถ้าความเห็นถูกต้องมันจะเกิดขึ้นในความเห็นของใจ เห็นใหม่ สภาวะความเป็นจริงทุกอย่างในโลกนี้ไม่มี สิ่งใด ๆ ก็ไม่มี สิ่งที่ไม่ได้อยู่แล้วนี้ แล้วเราไปตะครุบสิ่งไม่มี เราเหมือนกับคนเสียดินะ เราไปตะครุบสิ่งไม่มี แต่ที่มันเป็นธรรมะปรมาตม ปรมาตมหมายถึงว่า มันเป็นสภาวะอย่างนั้น มันถึงที่สุดแล้วมันไม่มีสิ่งใด ๆ เลย เราเกิดขึ้นมาอาศัยชั่วคราว ๆ ทั้งนั้น สิ่งใด ๆ ในโลกนี้ก็ไม่มีอยู่แล้ว มันไม่มีโดยดั้งเดิม แต่มันมีโดยสมมุติ เห็นใหม่

แต่ถ้าทางโลกแล้วนี้ สมมุติอันนี้เราต้องศึกษากัน เราต้องรักษากัน เราต้องมีวิชาชีพ เราต้องศึกษาขึ้นมา เพื่อจะดำรงชีวิตขึ้นมา การดำรงชีวิตของโลกเขาก็ดำรงชีวิตไป แต่มันเหน้อยเปล่า เหน้อยเปล่าตรงที่ว่า จับต้องสิ่งใดแล้วสิ่งนั้นไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรที่จะพึ่งพาอาศัยได้ มันต้องทำลายไปโดยธรรมชาติของมัน มันต้องบอบสลายไป มันต้องทำลายไป มันต้องหมดไป โลกนี้สิ่งใดเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องแปรสภาพ มันต้องแปรสภาพไปหมด มันไม่มีสิ่งใดเลย

นี่ปัญญาเห็นชอบนี้มันจะบวกไปกับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นขยับขึ้นมา มันปัญญาตัวนี้มันจะทันรู้ทันหมด รู้ความเท่าทันของใจ จากใจที่ว่ามันเริ่มคิดในรสชาติ มันขาดแล้วก็จริงอยู่ แต่มันยังคิดรสชาติอยู่ แล้วมันละเอียดเข้าไป ๆ มันจะปล่อยวางเข้าไปบ่อย ๆ เข้า จนมันไม่มีรสชาติ ในอารมณ์นั้นไม่มีรสชาติในใจนั้นเลย วิมุตติของใจนั้นมันละเอียดเข้าไป ๆ เพราะปัญญานี้มันใคร่ครวญในหัวใจนั้น หัวใจนั้นจะมีความถูกต้องของใจ ใจจะมีความถูกต้อง เห็นใหม่ ความถูกต้องของธรรม

แล้วมันกระเพื่อมขึ้นมา มันจะรู้เท่าทันไปตลอด ถึงว่ามันสมุจเฉทปหานกิเลสออกไปจากใจ แต่ความที่มันเป็นอยู่ในหัวใจนั้นเป็นปัญญาอย่างนั้น มันจะมีปัญญาละเอียดเข้าไปในหัวใจตลอดไป จนกว่ามันควบคุมใจได้ มันกระเพื่อมขึ้นมา มันก็รู้เท่าทัน เห็นใหม่ มันรู้เท่าทันของใจ

นั่นนะเกิดจากถ้าเราคิดว่ามันเป็นความอยาก แล้วเราไม่ทำเลยนี่ มันจะไม่ได้ผล แต่ถ้าเราคิดว่าเราทำขึ้นไป ความอยากอย่างนี้มันเป็นความอยากแบบที่เราสุดวิสัย สิ่งที่เราปิดกั้นไม่ได้ มันสุดวิสัย เราก็ไม่ไปคิดถึงมัน แล้วเราทำไปประสาเรา ทำไปโดยที่ที่เราไม่ต้องการผลของมัน ไม่ต้องการสิ่งที่ว่าหลอกลวง ความอุปาทาน ความเกิดเป็นผลไง เราไม่ต้องการตรงนั้น ถ้าเราไม่ต้องการตรงนั้น มันก็เป็นไปได้

ความเป็นไปของใจ เห็นไหม ใจมันจะเป็นไปของมันโดยธรรมชาติของมัน ถ้าธรรมชาติของมันนี่ มันก็ธรรมชาติของกิเลสเกิดขึ้นพร้อมกัน ธรรมชาติของกิเลสกับธรรมชาติของใจมันมีอยู่ในหัวใจอยู่แล้ว แล้วเราพยายามจะรักษานี้ ท่านตอบเพราะอะไร? เพราะว่าท่านเคยผ่านมาแล้ว

เปรียบเหมือนกับเปลือกของผลไม้ เราไม่ต้องการเลยเปลือกผลไม้ แต่เราก็ต้องแบกมันไปด้วย สิ่งที่เราแบกมันไปด้วยเพราะมันเป็นสิ่งที่ว่ามันมีอยู่ในหัวใจ เห็นไหม สิ่งที่เราแบกไปด้วยเราก็แบกมันไปอย่างนั้น แต่จริง ๆ แล้วเราก็ต้องทิ้งมัน แต่ต้องทิ้งมันต่อเมื่อเราจะต้องทิ้งมันสิ ถ้าเรายังไม่ต้องการทิ้งมันอยู่นี้ เราไปทิ้งมันก่อนนี้ แล้วสิ่งนั้นไม่เสียหายไปด้วยหรือ

มันไม่เป็นประโยชน์ แต่มันเป็นประโยชน์ขณะนั้น ความอยากในการประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม ประโยชน์ใหม่ ความอยากในความเพียรนี้ ถ้าเรามีอยากในความเพียร เรามีความมุ่งมั่นนี้ ความเพียรชอบ ความเพียรชอบเกิดขึ้นจากอะไร? เกิดขึ้นจากความเราตั้งใจ เราตั้งใจขึ้นมา ใจมันจะเป็นความเพียรชอบ ความเพียรชอบอย่างนี้มันเกิดขึ้นมาได้ ในหัวใจของเรา ถ้าเราความเพียรแล้วนี่ก็เป็นความอยาก เพียรก็เป็นความอยาก มันเริ่มต้นไม่ได้

พอเริ่มต้นไม่ได้ ความเพียรไม่ได้ มันก็ไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นประโยชน์มันก็เลยลุ่มกันไปหมดเลย สิ่งที่เป็นประโยชน์มันเป็นประโยชน์ ความเป็นประโยชน์มันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ทุกอย่างมีหยาบ มีกลาง มีละเอียดก่อนนะ ความหยาบ ๆ ของมันเริ่มต้นเราจะทำอะไรให้เป็นความหยาบไป แล้วมันจะละเอียดคลอเข้าไปในหัวใจนะ พอมันปล่อยวางเป็นความว่าง เห็นไหม แล้วมันก็ว่างอยู่อย่างนั้นนะ เราไม่เข้าใจว่าความว่าง ความว่างมันมีหลายระดับมากเลย

นี่มันถึงเป็นอินไตยนะ อินไตย เรื่องพุทธวิสัย เรื่องโลก เรื่องฉาน เรื่องกรรม นี่เป็นเรื่องอินไตย ความว่างก็เหมือนกัน เป็นอินไตย พอมันว่างขึ้นมาแล้วเราจะปล่อยอย่างไร เราเคือง คว้าความว่าง ถ้าความว่างนั้นยังสามารถกำหนดอารมณ์ได้ สามารถกำหนดพุทโธได้ เราต้องกำหนดเข้าไป เพื่ออะไร? เพื่อสิ่งนั้นสืบทอดสาวเข้าไปหาความว่างที่ละเอียดกว่า ความว่างอย่างนั้น มันเข้าไปถึงที่สุดแล้วมันก็จะคลายตัวออกมา

แต่ถ้าเรายังกำหนดได้ เรายังตั้งสติได้ เราตั้งสติให้มันเกาะเกี่ยวกับสิ่งใดไว้ มันรักษาตัวมันเองอยู่ในความว่างนั้น แล้วมันจะลึกเข้าไปอีก ความว่างจะละเอียดเข้าไปอีก ละเอียดเข้าไปเพราะอะไร? เพราะมันมีสิ่งที่สืบทอดเข้าไป มีคำบริกรรมให้จิตนั้นเดินเข้าไป ถ้าเราเดินเข้าถึงความว่าง เห็นไหม เราเดินเข้าไปละเอียดเข้าไป นั่นนะความว่าง ว่างอย่างนี้ว่างแบบหินทับหญ้าไว้ ถ้าว่างแบบหินทับหญ้าไว้มันก็ว่างหมด ความว่างอย่างนี้พอมันออกมาแล้ว อารมณ์มันก็เหมือนอย่างเก่า

แต่ถ้ามีปัญหาขึ้นมา ความว่างอันนี้มันยกขึ้น เห็นไหม ความอยากอันนี้มันอยากหรือไม่อยากก็แล้วแต่ เราคิดดู เราพิจารณาดู แล้วเราคิดว่า เรามีการชำระล้างใหม่ ถ้ามีการชำระล้างแล้ว ต้องยกขึ้นวิปัสสนา ตรงยกขึ้นวิปัสสนานี้ วิปัสสนาในสติปัฏฐาน ๔ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม แต่ต้องพยายามขุดคุ้ยตรงนี้ พอขุดคุ้ยตรงนี้ มันก็เหมือนกับเราลอกเปลือกออก เห็นไหม เนื้อของผลไม้มันจะเป็นประโยชน์แล้ว นี่ลอกเปลือกออก ถ้าไม่ได้วิปัสสนามันไม่ได้ลอกเปลือกออก

ความลอกเปลือกออก เราต้องลอกเปลือกออกด้วยปัญญา ปัญญามันจะเข้าไปใคร่ครวญแล้วพิจารณาแล้วแยกแยะออกไป ความแยกแยะออกไปนั่นนะ ตรงนั่นนะมันจะแยกแยะเองโดยธรรมชาติของมัน การจะลอกเปลือกมะพร้าวนี้มันต้องใช้หัวใจลอก ใช้มรรคลอกใจ มรรคลอกความหยาบอันนั้นมันออกไป ขาดออกไปจากใจ มันถึงจะเห็นความขาดออกไปจากใจ

ไม่ใช่ที่เราไปเข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นความอยากแล้วเป็นกิเลส แล้วเราจะละโดยกำปั้นทุบดิน เห็นไหม เรากำปั้นทุบดินว่าเราจะทำอย่างนั้น เราจะกดเอาไว้เลย แล้วเราจะกดให้มันเป็นไป

ผลประโยชน์ของเรา มันจะไม่เกิดเป็นผลประโยชน์ของเราเพราะมันไม่ใช่ปัญญาใคร่ครวญ มันไม่ใช่มรรค ถ้ามันเป็นมรรคแล้วมันจะสามารถชำระตรงนี้ได้ ถ้าเป็นมรรคแล้วมันจะปล่อยพิจารณาแล้วมันจะปล่อยวาง

แต่ความปล่อยวางนั้นมันต้องมีความว่างเข้าไปก่อนแล้วค่อยยกวิปัสสนา อาศัยความว่างนั้นเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิเป็นหนึ่งในมรรค ๘ มรรคนั้นทรงตัวขึ้นมาแล้วจะหมุนเวียนไป ความหมุนเวียนพลังงานมันเกิดขึ้น เห็นไหม ปัญญามีสิ่งที่เกี่ยวพัน ถ้าปัญญาไม่มีเกี่ยวพัน มันเป็นความคิดของเรานี้ ความคิดของเราคิดแล้วบางที่มันก็ชนะ บางที่มันก็ท้อถอย แล้วความคิดแล้ว คิดไปคิดมานี้ มันเบียดหน้าในความคิดของเราเอง

แต่ถ้ามีสิ่งที่เกี่ยวพันอยู่นั้น ปัญญาสิ่งนั้นมันสัมมาสมาธิเกี่ยวพันอยู่ ความเกี่ยวพันนะมันหมุนออกไป มันเหมือนกับมันมีพลังงานออกไป นั่นนะมันเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่ชำระเปลือกออกจากใจ ถ้าปัญญาชำระเปลือกออกจากใจถึงจะเข้าใจว่า นั่นนะถึงเวลาที่เราจะทิ้งเปลือก มันก็จะทิ้งเปลือก ถ้าเราไม่ถึงเวลาที่เราทิ้งเปลือก มันจะทิ้งเปลือกไม่ได้ มันจะทิ้งเปลือกไม่ได้เลย เพราะไม่ใช่เวลาที่เราจะทิ้งเปลือก ถ้าเป็นเวลาที่ทิ้งเปลือกนี้ มันจะสามารถทิ้งเปลือกได้โดยธรรมชาติ โดยมรรคอรียสังขัง โดยความสมุจเฉทปหานของใจ

นั่นนะมันถึงจะเป็นประโยชน์กับใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นทำอย่างนั้นได้ มันถึงเข้าใจว่า อ้อ ..มันมีอยู่โดยธรรมชาติของมัน แล้วต้องเป็นไปโดยอย่างนี้ เราเพียงแต่ประคองกันไป เราเข้าใจมันรักษามันจะเป็นประโยชน์ ถ้าเริ่มต้นขึ้นมาเราไม่เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นประโยชน์ มันเป็นประโยชน์เพื่อการรักษา แต่มันเป็นโทษต่อเมื่อมันไม่สามารถชำระออกไปได้ ถ้าเป็นประโยชน์ขึ้นมา ตอนแรกนี้เราใช้ประโยชน์กับมันไปก่อน มันมีประโยชน์ให้เราเริ่มความศรัทธาเริ่มมีความเพียรของเรา แต่มันจะไปกวนใจตอนหลัง ถ้าไปกวนใจตอนนั้น อันนั้นเป็นโทษ

แล้วเราไปสละตรงนั้น สิ่งที่สละตรงนั้น ถึงเป็นตามธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา ศรัทธา ความเพียรขึ้นไป แล้วมันจะเป็นไปโดยธรรมชาติของมัน ถึงได้

ไปสมมุจเทพทานแล้วตัดออกได้ด้วยความเป็นจริง ถ้าความจริงเป็นอย่างนั้น แล้วจะทำได้เป็น
อย่างนั้น เอวัง